

A HAJDANI PÁRTSZÉKHÁZTÓL A MAI KÖNYVTÁR ÉPÜLETÉIG

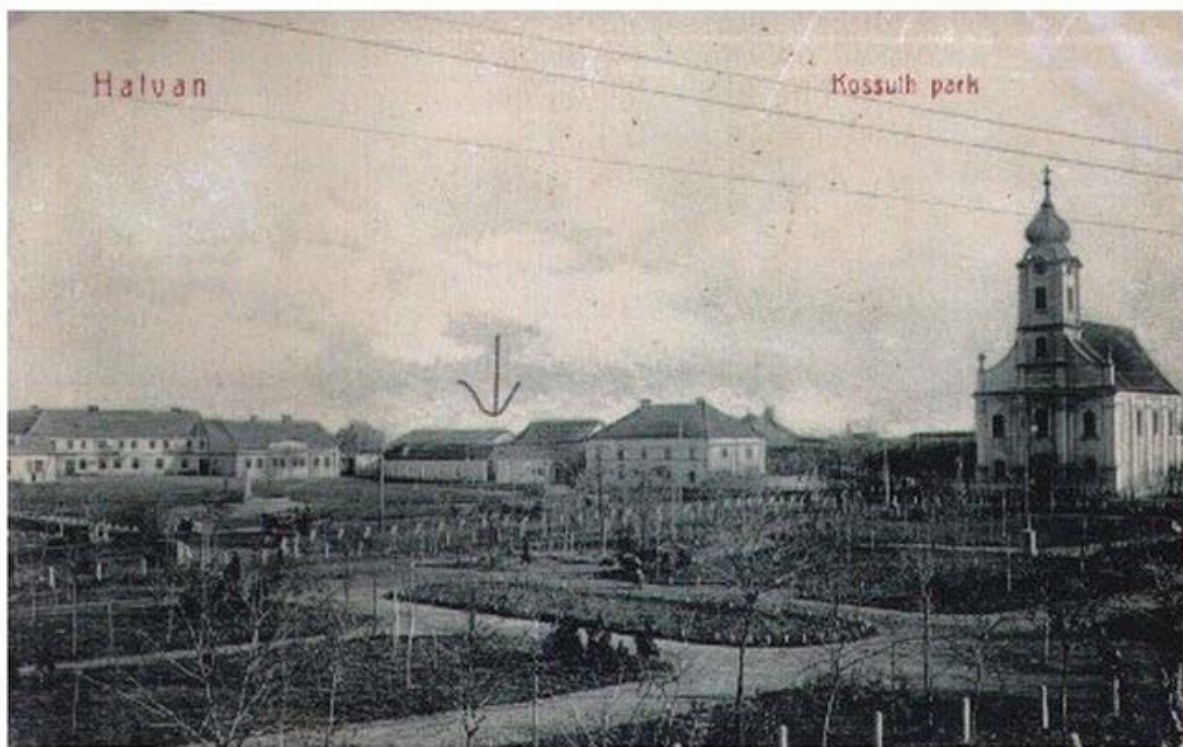
Kis közigazgatási áttekintés

Az 1949. augusztus 20-án kihirdetett alkotmány rendelkezett az 1950-ben bevezetendő tanácsrendszer kereteiről, mely szerint az államigazgatás területi szervei a községi, városi, járási és megyei tanácsok lettek. A tanácsrendszerben a közigazgatás és az államigazgatás közötti korábbi határok elmosódtak, gyakorlatilag megszűnt az önkormányzati jelleg. Az 1950-es járásrendezésnél fontos szempont volt, hogy a járások közlekedésileg, földrajzilag, gazdaságilag egységes területet fogjanak át, valódi, természetes központtal. A rendezést követően összesen 140 járás maradt. A járások egészen idáig nem rendelkeztek testülettel, és csak egyszemélyi vezetője volt: a szolgabíró, illetve a főszolgabíró. A tanácsrendszer megalakulásával azonban a járások szerepe megnövekedett, a járási tanácsok ellenőrző-irányító szerepre tettek szert a községek és – 1950–54 között – a városok többsége felett. Míg a járási tanácsok szinte minden ügyben elsőfokú feladatot és hatáskört láttak el, addig a községek szerepe pusztán formálissá degradálódott. A járási hivatal vezetője az elnök, a városkörnyék vezetője pedig a városi VB-titkár lett. A járási hivatal feladata volt az első- és másodfokú hatósági jogköre, a szövetkezetek állami felügyeletének ellátása, a községi tanácsok működésének törvényességi felügyelete és részben a „községi szakigazgatási tevékenység irányítása”. Majd elkezdték a járásokat leépíteni, a hatvani járást 1969-ben szüntették meg, az elsők egyikeként, az utolsó 1983-ban.

A Magyar Szocialista Munkáspárt (röviden: MSZMP) marxista–leninista párt volt Magyarországon, amely a Szovjetunió támogatásával és felügyeletével egypártrendszer keretében, állampártként gyakorolta kizárólagosan a hatalmat 1956. novembere és 1989. októbere között. Az állampárt 1956. decemberétől elkezdte kiépíteni a saját szervezeti kereteit. Hasonlóan a közigazgatási rendszerhez, országos, megyei, járási, városi pártbizottságok alakultak. A Hatvanban létrehozott járási szervezet először az ún. tömegszervezeti székházban működött, ami a Horváth Mihály úton, az egykori Ring-féle házban volt. A hajdani villaszerű épületbe volt bezúfolva a Vöröskereszt, a Nótanács, az MHSZ, a KISZ, a Munkásőrség, a helyi Rádiós klub és a gyermekkönyvtár is.

Az egykori Tömegszervezeti Székház

Ezeket az épületek elbontották és a helyükre került az új székház

Ezt a zsúfoltságot úgy kívánták orvosolni, hogy párthatározat született arról, hogy a Kossuth téren, a Megváltó patika helyén egy új székházat kívántak felépíteni az MSZMP Hatvani Járási Bizottsága számára.

Ezért 1961. június 22-én a leendő területen helyszíni bejárást tartottak a Heves megyei és a járási MSZMP vezetői. 1961. július 31-én Körmöczy Lajos a Hatvan Városi Tanács VB. Ipari és Műszaki Osztályának vezetője kiadta a Kossuth téren fekvő 4 ud. hrszámú területre vonatkozóan a területfelhasználási engedélyt. 1962. szeptember 5-én az MSZMP Központi Bizottságának Pártgazdasági Osztálya megbízta az Építésügyi Minisztérium Általános Épülettervező Vállalatát a tervek elkészítésével. Jantner Igazgató et. Bakonyi Tibor* tervezőmérnököt bízta meg a feladattal. 1962. október 1-én a Hatvani Járási PB. hivatalos helyiségében az illetékes elvtársak egyeztettek a feladatokról. Mivel ezek a pártbizottsági épületek is títusterv alapján készültek – jó példa erre a gödöllői pártbizottsági épület is, amely a hatvani pandantja volt, mindenben teljesen megegyezett a két épület, ami-, így a tervező, már konkrét dokumentációkat hozott a leendő épületben található helyiségek számáról és területi nagyságáról is. A helyszíni bejáráson a statikusi, gépészeti, villamossági valamint az építészeti sajátosságokról folyt a szó.

A tervek elkészítésével Bakonyi Tibort*, az Építésügyi Minisztérium Általános Épülettervező Vállalatának mérnökét bízták meg. Az alábbi dokumentumokból kitűnik, hogyan is alakították ki az épület helyiségeit, azok nagyságát és funkcióit.

É.M.
Általános Építettervező Vállalat
Budapest, I., Krisztina-krt. 99.
III. Iroda.

Tervező: Bakonyi Tibor
Leíró: Skultéti Mária

Tsz: 62/01-028-01.

M Ű L E Í R Á S

a Hatvan-i MSZMP székház engedélyezési tervdokumentációjához.

I. Általános rész:

A létesítmény jellege:	egyedi terv
Szintek száma:	földszint, I.em.
Beépített alapterület:	625.- m ² .
Beépített térfogat:	4890.- lm ³ .
Járdaszint:	+ 0,00 = B. 118,12 m.
Földszint padlóvonal:	+ 0,85 m.
I.em. padlóvonal:	+ 4,20 m.
Párkánymagasság:	+ 8,00 m.

II. Az épület telepítése:

Az épület elhelyezését az 1961. június 22.-i és az 1962. okt. 1.-én tartott helyszíni bejárás alkalmával jelölték ki, miután a bizottság megállapodott abban, hogy e telek a legalkalmasabb a városképi igényű MSZMP székház elhelyezésére. A kijelölt területen jelenleg gyógyszertár és három lakás áll, melyek elbontását a városi tanács VB. vállalta.

A tervezett épület egyemeletes, lépényszerű tömegével, jól illeszkedik a jelenlegi tér hangulatába. A szomszédos épületek szanálása esetén, pedig a környező /jövőben/ felépülő/ új lakónegyed magas /V-IX szint/ beépítése az épülettel könnyen összehangba hozható.

Az épület tömegéből hangsúlyosan emelkedik ki a nagyterem, feltárva az épület jellegét és hangsúlyozza a bejáratot. A burkolt tér ezt a határt még csak fokozza.

Az épület földszintjén helyezkednek el a bejárat előcsarnok a ruhatárral, a pénztár, 2 db iroda, a munkásórség irodái és raktár helyiségei, 3 gépkocsi részére garázs, kazánház és az épületet és környezetét ellátó 20 kW-os trafó. Az emeletre szerveztük a városi pártbizottság irodahelyiségeit, a KISZ helyiségeit és a nagytermet. Az irodák kedvező tájolásnak /Ék. és DNY./ A vizes helyiségeket az udvari homlokzatokra szerveztük, hogy a csatornakivezetés egyszerűsödjön.

A rendelkezésre álló terület /telek/ jelenleg elég szűkös. Későbbiek folyamán a TUKER-telep megszűnik és a kívánatos telekterület biztosítható.

A jelenlegi udvar csak a beközlekedést teszi lehetővé. Azért terveztünk belső udvart az épületen belül, hogy a kert igényt ki tudjuk elégíteni, egyúttal az előcsarnok élményét is fokozva.

Az épületbe a díszterem alatti árkád felől érkezünk, a szélfogón keresztül jutunk az előcsarnokba, innen egykaru lépcsőn érkezünk fel az emeleti iroda helyiségekhez, s a nagyteremhez. A nagyterem kb. 100-120 fő befogadására alkalmas.

A tető nem járható, csupán a kémény és kürtők megközelítésére helyezünk el rajta tipegőket betonlapból. A garázst 3 gépkocsi részére terveztük, 1 db szerelő aknával, tűzbiztos vas ajtóval, rajta Davy-hálós szellőzőnyílással. A garázs előtt betonozott kifutó van.

III. Alkalmazott szerkezetek.

A telken magas talajviz, mely a földmunkánál és az alapozásnál nehézséget okozhat. Ezért az épületet nem pincéztük alá, csupán a kazánház süllyed kb. 60 cm-re a terepszint alá.

Az épület alapozása vb. gerendarács. Az összes felmenő falak kisméretű téglából készülnek. Az épület vízszintes fal és padlószigetelést kap. A födémek ÉTI gerendái BH tálcás megoldásuak.

A nagyterem lefedése monolit jellegű vb. födém. A lépcső szintén monolit jellegű előgyártott fokokkal.

A homlokzat mezőturi téglaburkolatot kap, nyersbeton lábazattal, míg a nagyterem oldalfala kőburkolatu. Az udvar fehér nemesvakolattal készül. Az épület lapostetős, kavicsolt lemezfedéses.

A kerítés 60 cm magas lábazatu redőnyös osztású fém betéttel és kapukkal készül.

Az irodák parketta burkolatuak, a közlekedő terek PVC burkolattal készülnek.

Az irodákban függönyök kerülnek betervezésre.

Budapest, 1963. január 26.

Bakonyi Tibor
/Bakonyi Tibor/
ép. tervező

Módosított program a hatvani Járási Pártbizottság
tervezési munkáihoz.

Ezen program az előbbi programot hatálytalanítja.

/ ami 1962. aug. 21-én kelt/.

JB.részére:

1 titkári szoba	24 m ²
1 helyettesi szoba	18 m ²
1 titkárnői szoba	12 m ²
5 osztályvezetői szoba	15-15 m ²
5 munkatársi szoba	12-12 m ²
1 nyilvántartói szoba	12 m ²
1 pénztárosi szoba	10 m ²
1 irattári szoba	8 m ²
1 vb.terem	35 m ²
1 nagyterem	120-150 fő 100 m ²

KISZ JB.részére:

1 titkári szoba	18 m ²
2 munkatársi szoba	12-12 m ²
1 gazdaságvezetői szoba	12 m ²
1 irattár	6 m ²

Munkásrész részére:

1 parancsnoki szoba	18 m ²
1 őrszoba és portás fülke	10 m ²
1 fegyverraktár	35 m ²
1 ruharaktár	12 m ²
1 karbantartó szoba	20 m ²

Egyéb helyiségek:

1 kazánház	25 m ²
1 tüzelőraktár	35 m ²
1 garázs 3 gk. részére	50 m ²
1 db szerelő aknával	
1 takarítói pihenő szoba	6 m ²
1 gk. vezetői pihenő szoba	8 m ²
1 butorraktár	12 m ²

INI/18-as alközpont tervezendő

Fenti irodaszobáknak megfelelően ugy az emeleti, mint a földszinti részen szükséges WC. csoport is kialakítandó.

Természetes nagyterem kiszolgálására a legszükségesebb ruhatár is kialakítandó.

Hatvan, 1962. október 1.

M.Sz.M.P.

körbélvezője, négy olvashatatlan aláírás s.k.

1963 januárjában elkezdődtek a kivitelezési munkálatok. A kétszintes, 625 négyzetméteres épület megvalósítása a tervek szerint haladt, bár kisebb-nagyobb csúszások voltak az alapanyag

ellátás következtében, így csak 1964-re valósult meg a főtéri épület. Érdekesség, hogy a Heves Megyei Népújság valamiért csak szűkszavúan tudósított az építkezések menetéről, sőt az Járási PB épületének elkészültét egyáltalán nem verte nagy dobra. Az új épület ünnepélyes avatásáról fennmaradt meghívó az alábbi szöveggel invitálta az érintetteket a nagy eseményre:

MEGHÍVÓ

Értesítem, hogy a járási Pártbizottság soron következő ülését - székházavatásként

1964. június hó 6.-án du. 15.00 órai kezdettel tartjuk. Helyszín: Hatvan Kossuth tér 4.

emeleti tanácskozó terem.

Iglódi Ferenc
Járási PB. I. Titkár

Az újonnan átadott járási pártbizottság épületébe költözhetek át a járási pártbizottság káderei, a járási KISZ bizottság munkatársai, illetve a munkásőrség helyi parancsnoksága, hisz az itt kialakított fegyverszobába őrizték a munkásőrség hatvani szervezetének gépfegyvereit is. A tervekben, illetve a műleírásban nem található arra utaló részletek, hogy a tervező több képzőművészeti alkotást is az épület részévé tett, de majd látni fogjuk, hogy három műalkotás is helyet kapott a házban.

„Bizony sokan sandán néztek arra az új épületre, mely a piactérre került, – mivelhogy így hívták egykoron a mai Kossuth teret –, hiszen itt volt a zöldségpiac mióta az eszemet tudom. Túl közel voltak még az ötvenes évek, nemcsak az idősek, a középkorúak körében is. Túl sok emberben éltek még a beszolgáltatási emlékek, vagy a kollektivizálás, tisztában volt azzal mindenki, hogy e tettek szervezői, vagy éppen irányítói kerültek ide 1964 júniusában.”

(részlet egy visszaemlékezésből)

Az épület Kossuth térre néző homlokzata (az autó „tetejénél” jól látható egy faragott dombormű, mely a bejárat vasajtó jobb oldalán állt).

A bejárat után ebbe a fogadótérbe jutott a látogató, és innen vezetett fel lépcső az első emeleten lévő iroda övezetbe.

A tervek alapján kialakult egy fedetlen zárt udvartér, mint ahogy a műleírásban is olvashattuk mintegy „kert igényvel”. Először itt helyezték el Mikus Sándor** 84 cm magas Kígyóölő című szobrát. Majd az 1980-as években először egy díszkút részeként a Lenin téri tömbház beugrójába került, meglehetősen méltatlan helyre. Majd az 1990-es években áttették a plébániához mögötti kis térre, ahonnan vandál színesfém tolvajok 1995 tavaszán ellopták. A Mikus szobor elvitele után az udvartér közepére egy nagyobb méretű sakkasztalt alakítottak ki.

A bejáratnál lévő, előbb már említett domborművet Kovács Ferenc*** faragta. A Magyar Nemzet 1965. augusztus 17-i száma közölt egy minuszos hírt: „Kovács Ferenc szobrászművész a hatvani MSZMP székház számára kődomborművet faragott.” (Tehát a Zászlótartó című

alkotást később építették be a bejárathoz.)

Az egykori emeleti díszterem oldalfalát az alábbi secco díszítette, melyet Óvári László készített. A képet az Ady Endre Könyvtár ide költözésekor barna lenvászonral letakarták. Majd az 1992-től folyamatosan zajló átépítések következtében egy falbontás során megsemmisült.

Így nézett ki a hatvani MSZMP székház díszterme 1989-ben

Óvári Miklós alkotása a volt MSZMP székház dísztermében

Az állampárt feloszlása, illetve átalakulása után kiköltözött az épületből, és az újonnan megalakult önkormányzat az épület hasznosítására pályázatot írt ki, – amelyet az egykori csendőrlaktanya épületében székelő Ady Endre Könyvtár és a TIT Hatvani Szervezete által közösen jegyzett pályázattal nyert el, akik addig a Hatvany Irén utcai épületben dolgoztak. Így 1990 tavaszán költözhetett a Kossuth téri épületbe a két szervezet. Mivel a kis alapterületű irodaövezetre szét szabdalt terek a könyvtári funkcióra alkalmatlanok voltak, ezért a könyvtár igazgató, Kocsis István az átépítés mellett döntött Papp-Váry Zsolt főépítésszel egyeztetve. Mivel a városi büdzsében erre vonatkozólag nem volt pénz, ezért költségtakarékossági okokból három szakaszban építették át az épületet Papp-Váry tervei alapján. Először az addig fedetlen udvarrészre tető került, majd átriumos módon kinyitották a kis alapterületű irodaövezetet, így jelentős belső terek szabadultak fel. A három lépcsős átalakítást követően így nézett ki az épület főtéri homlokzata

A bibliotéka épületének 1993-2019. közötti homlokzata

„Az épület melyet ma könyvtárként használunk – valójában az emberi gondolatok írott tárháza, tökéletesen jelzi az elmúlt évtizedekben bekövetkezett változásokat. 1964-től 25 éven át itt székelt „a térség szellemi irányítási központja”. Fogalmazhatok úgy is, hogy ide jártak a párt különböző szintű funkcionáriusai hallgatni az „igét”, majd vinni az útmutatást, a feladatokat, kinek-kinek a munkahelyére. Mikor az épület alaposan megújult, s 1990-ben új funkciót kapott – bár ez is szellemi, a lehető legjobbat, mit építmény valaha is kaphat –, nos azóta már senki sem idegenkedik az épülettől. Elismerem, arra a régi épületre voltak, akik messziről is igen sandán néztek, s végkép nem akarták megközelíteni sem. Abba a házba, amely Kocsis István igazgató áldásos tevékenysége folytán új tetőt kapott, mely kívül s belül egyformán megújult – majd 2015-2021 között újra átépítették –, oda most szabad akaratából léphet be bárki, ki művelni, vagy éppen karbantartani kívánja szellemi, érzelmi világát. Mára a gondolatok cseréjének lett a tárháza. Megszámolni szinte lehetetlen mennyi író, költő, művész, Kossuth- s egyéb díjasok, magyarok s egykori hazánk fiai fejtették ki itt veretes gondolataikat az érdeklődő közönségnek. Nem merek neveket felsorolni, mert félek, hogy valakit kifelejték. Volt szerencsém napokat azzal eltölteni, hogy az összegyűjtött vendégkönyveket tanulmányozzam. Büszkék lehetnek magukra a hatvani kultúrélet megszállott munkásai valamennyien.”

(részlet egy visszaemlékezésből)

Később tervek születtek arra vonatkozóan, hogy átalakítják az épületet, és befogadó színházat hoznak benne létre. Ezért 2015-ben a könyvtárat kiköltöztették a cukorgyári kis-kastélyba, ahová az állomány mindössze 10%-a fért ki a polcokra. Később a tervet megváltoztatták, és a TOP-2.1.2-15HE1-2016-00001 Európa Unió „Zöldülő város-piac-könyvtár- és térfejlesztés pályázat jóvoltából az épületet teljesen átépítették.

A tervező az Építész Kaláka Kft. volt, míg a kivitelezési feladatokat a Fenstherm Kontakt Kft. végezte, magyar szokás szerint több alvállalkozó bevonásával. Építészeti megoldották, hogy a fogyatékkal élők, illetve a megváltozott munkaképességű emberek könyvtárhasználatára is biztosított legyen egy lift beépítésével. A korszerű elektromos illetve informatikai hálózat minden igényt kielégít. Megújultak a könyvtári és közösségi terek is, valamint a központi fűtési rendszer a kazánal egyetemben, és a víz- és csatornahálózat rekonstrukciója is lezajlott. A vizesblokkok felújítása mellett kiépült egy intelligens tűz- és füstjelző rendszer is. Az épületben az új lépcsőrendszer megkönnyíti a közlekedést, valamint egy akadálymentes főbejáratot is kialakítottak. A könyvtár felújítása csaknem 2200 négyzetméteren zajlott, a beruházás összértéke pedig mintegy 960 millió forint volt, amelyből EU-s forrás 600 millió forint volt, míg az önkormányzat 360 millió forint önerőt biztosított a beruházáshoz. Az Ady Endre Könyvtár ünnepélyes átadására 2021. július 3-án került sor.

Jegyzetek:

* **Bakonyi Tibor** (Kispest, 1934. május 30. - Hódmezővásárhely, 1982. június 27.) **építész**

A budapesti műszaki egyetemen 1957-ben szerzett építészmérnöki oklevelet. 1957 őszétől a Lakóépülettervező Vállalatnál Zöldy Emil műtermében, majd az Általános Épülettervező Vállalatnál dolgozott. 1967-től a Csongrád Megyei Tanácsi Tervező Vállalat tervezője. 1974-től az MTA Építészettörténeti és Elméleti Bizottságának tagja, 1977-től a Magyar Építőművészek Szövetsége szegedi csoportjának a titkára. Fontosabb megvalósult munkái: a hatvani MSZMP székház; a paksi konzervgyár rekonstrukciója (1965-66); Hódmezővásárhely: a növényvédő állomás irodaépülete (1966-68); Szentes: a városközpont beépítési terve (1969); Makó: a városközpont rendezése (1970), a Lenin Tsz irodaépülete (1970); Mórahalom: Egészségügyi Kombinát (1972); Szeged: a Reök-ház műemléki helyreállítása. Számos tervpályázaton eredményesen vett részt. Feldolgozta Magyar Ede munkásságát (Művészet, 1975). és szintén a Művészetben Lechner Ödönről (Kubinszky Mihállyal közösen) jegyeztek egy tanulmányt. (Bp. 1981.)

****Mikus Sándor** (Szód, 1903. aug. 11. - Budapest, 1982. szept. 17.) **szobrászművész**

Szódi munkáscsaládban született. Műszerésznek tanult, de már fiatal korában foglalkoztatta a képzőművészet, autodidaktaként rajzolt és mintázott portrékat, miközben karikatúrái már korán elárulták művészi adottságait. 1924-től az Egyesült Izzóban dolgozott, ahol Pfeiffer Ignác műegyetemi tanár, az Izzó kutatómérnöke felfigyelt rajztehetségére, és biztatására autodidaktaként a Lehel úti szabadiskolába kezdett el komolyabban foglalkozni a szobrászattal. Az 1927-ben mintázott *Öreganyám* című portréja nyomán, amit Pfeiffer megvásárolt, fél évig havi 100 pengőt juttatott számára. Olaszországba utazott; előmenetele alapján pártfogója meghosszabbította a támogatást, így 1930-ig maradt Itáliában. Firenzében, majd Rómában élt, és itt ismerkedett meg Pátzay Pállal, és hazatérve az ő műtermében dolgozott tovább. Már 1930-ban kiállított a velencei biennálén. 1932-ben mutatkozott be az Ernst Múzeum 129. csoportkiállításán. Tagja lett a Munkácsy Céhnek, a Rippl-Rónai Társaságnak, a Képzőművészek Új Társaságának, a Magyar Képzőművészek Egyesületének. Szerepelt a Képzőművészek Új Társasága és a Magyar Képzőművészek Egyesületének tárlatain. 1938-tól az Új Művészek Egyesületének alelnöke volt. Az 1937. évi párizsi világkiállításon két aranyérmert nyert, bár műveit a párizsi magyar pavilon építésze, Györgyi Dénes, s nem a hivatalos szervek mutatták be. 1941-ben a Tamás Galériában állította ki újabb, az emberi test plasztikájának lényeges elemeit hangsúlyozó bronz kisplasztikáit (*Mosakodó, Fésülködő, Meztlábasszó*) és érmeit. A *Fésülködő nő* című szobra a New York-i világkiállításon is szerepelt.

1946-tól a budapesti Százados úti művésztelepen dolgozott. 1946-49-ben Csepelen a Munkás Művészeti Kör vezetője lett. Ebben az évben négy szobrászati pályázaton is első helyezett lett. 1949-ben állították fel Ózdon *Petőfi-szobrát*. 1950-ben pályázat útján ő

készíthette el a *Sztálin emlékművet*, amelyet az 1956-os forradalom és szabadságharc idején ledöntöttek. 1949-től 1975-ig a Magyar Képzőművészeti Főiskola tanára, 1958 és 1961 között a Magyar Képzőművészeti Főiskola elnöke volt.

Portrék, kisplasztikák, domborművek, érmek, emlékművek, monumentális díszítő plasztikák készültek műhelyében. Az 1940-es évek végéig kisplasztikákat, majd pályája második szakaszában megrendelésre készült monumentális együtteseket alkotott. Egy-egy témát kompozíciók sorozatával bontott ki. A klasszikus szobrászat eszményeivel áthatott művészetét harmonikus komponálásmód, összefogott arányok, puha, sima felületek jellemzik. Kizárólag az emberi alak megmintázásával, bronzba öntésével, kőbe faragásával foglalkozott. Munkásságának kiemelkedő műegyüttese a portrék és a női aktábrázolások, a szűkszavú, dekoratív motívumvilágra redukált érmek. Számos köztéri alkotásra is kapott megbízást, amelyeknél többnyire korábbi kisplasztikai kompozícióit használta fel.

Műveinek egy része a Magyar Nemzeti Galériában, a debreceni Déry Múzeumban, a Fővárosi Képtárban, Moszkvában, Bécsben, Angliában, Mexikóban található.

Kitüntetései, díjai:

Szinyei Társaság szobrászati díja; 1937: Diplome d'Honneur; Grand Prix, Párizs, Világkiállítás; 1949, 1952: Kossuth-díj; 1953: érdemes művész; 1959, 1963: kiváló művész; 1977: Szakszervezetek Országos Tanácsa-díj; 1978: Munka Érdemrend arany fokozata; Szocialista Magyarországért Érdemrend.

Egyéni kiállítások:

1932, 1938 • Ernst Múzeum, Budapest
1941 • Tamás Galéria, Budapest
1942 • Tücsök Irodalmi és Művészeti Szövetkezet • Nemzeti Szalon, Budapest
1952 • Balatoni Múzeum, Keszthely
1961 • Múcsarnok, Budapest
1963 • Móra Ferenc Múzeum, Szeged
1964 • Kuny Domonkos Múzeum, Tata
1966 • Athén
1969 • Újdelhi - Kalkutta
1974 • Budapesti Történeti Múzeum, Budapest (kat.)
1975 • Magyar Nemzeti Galéria, Budapest (kat.)
1976 • Egyesült Izzó
1977 • Csili Művelődési Központ, Budapest
1984 • Budapest Galéria Lajos u., Budapest (emlékkiállítás).

Válogatott csoportos kiállítások:

1930 • XV. Velencei Biennálé, Velence
1932 • Ernst Múzeum, Budapest
1933 • Fiala Művészek Kiállítása, Múcsarnok, Budapest
1937 • Világkiállítás, Párizs
1939 • Új szerzemények, Fővárosi Képtár, Budapest
1940 • Új Magyar Művészek Egyesülete
1942 • Nemzeti Szalon, Budapest
1948 • Közösségi művészet felé, Magyar Képzőművészek Szabadszakszervezete
1958, 1960 • XXIX. és XXX. Velencei Biennálé, Velence.

Köztéri művei:

- Petőfi-mellszobor (mészkő, 1949, Ózd)
- Petőfi-mellszobor (mészkő, 1949, Csepel, lebontották)
- Felszabadulási emlékmű (1955, Kaposvár)
- Anya gyermekkel és labdával (1956, Budapest, Kelenföldi lakótelep)
- domborművek (terrakotta, 1956, Kazincbarcika)
- Labdarúgók (bronz, 1958, Budapest, Népstadion, Felvonulás út)
- Táncoló lányok (1959, Várpalota)
- Számoló kislány (bronz, 1959, Budafok)
- Wagner (mészkő, 1960, Budapest, Operaház)
- Glinka (mészkő, 1960, Budapest, Operaház)
- Dalosok (bronz, 1961, Szigetszentmiklós, Csepel Autógyár Művelődési Ház)
- Anyaság (bronz, 1961, Dzsakarta)
- Gyermekét tápláló anya (mészkő, 1963, Budapest, XI. ker., Vegyész u.)
- Jurisics Miklós (bronz, 1963, Kőszeg, vár)
- Kőműves Kelemenné-dombormű (terrakotta, 1964, Budapest, XI. ker., Egry J. Ált. Iskola)
- Ülő nő (mészkő, 1964, Budapest, XIV. ker., Kacsóh P. úti lakótelep)
- Korsós lány (bronz, 1964, Vác, Ady Endre sétány)
- Kígyóölő (bronz, 1964, Hatvan, Magyar Szocialista Munkáspárt székháza)**- ellopták
- Táncoló lány (bronz, 1965, Veszprém, Vegyipari Egyetem Diákszálló)
- Kétfigurás kompozíció (bronz, 1966, Miskolc, Kilián lakótelep)
- Fésülködő női akt (bronz, 1966, Kalocsa, Szabadtéri Színpad)
- Rózsa Ferenc-emlékkút (bronz, 1966, Buda)
- Szoptató anya (mészkő, 1967, Budapest, XIV. ker., Ilka u., Apáthy I. Kórház)
- Korsós nő (1967, Veszprém, Kiss L. lakótelep)
- Derkovits Gyula-portré (bronz, 1969, Szeged, Panteon)
- Fekvő nő (haraszi mészkő, 1969, Budapest, Szabolcs u., Orvostovábbképző Intézet)
- Kislány ugrókötéllal (bronz, 1969, Budapest, Országos Korányi TBC Intézet)
- Segner János András-portrédombormű (kő, 1970, Szeged, Panteon)
- Csontos Gyula-síremlék (kő, 1970, Budapest, Kerepesi úti temető)
- Ruhafacsaró (bronz, 1970, Budapest, XII. ker., Nagy J. u., Magyar Szocialista Munkáspárt Pest megyei Bizottsága)
- 700 éves emlékmű (bronzdombormű, 1971, Győr)
- Bokányi Dezső-portré (haraszi mészkő, 1971, Budapest, Dózsa Gy. út, Építők Szakszervezete)
- Női figura (bronz, 1971, Felsőgöd, transzformátorállomás)
- Küzdelem (bronz, 1972, Budapest, XIV. ker., Uzsoki u.)
- Lenin-portré (gipsz, 1972, Budapest, Igazságügyi Minisztérium, ?)
- Zrínyi Ilona (carrarai márvány, 1972, Kaposvár, Általános Iskola)
- Nő könyvvel (carrarai márvány, 1973, Diósjenő, Művelődési Ház)
- Segner János András-portré (bronz, 1974, Debreceni Orvostudományi Egyetem)
- Korsós nő (bronz, 1974, Baja)
- Felszabadulási emlékmű (bronz, 1974, Abony)
- Kétfigurás kompozíció (bronz, 1975, Helsinki, magyar nagykövetség)
- Olvasó nő (mészkő, 1975, Mosonmagyaróvár, Fémszerelvénygyár)
- Mányoki Ádám-portré (mészkő, 1975, Szokolya, községi tanács)
- Három tavasz (bronz, 1976, Debrecen)
- Segner János András-portrédombormű (kő, 1977, Halle)
- Henry Dunant-dombormű (márvány, bronz, 1978, Budapest, V. ker., Arany János u., Magyar Vöröskereszt)

Demjén Attila-síremlék (portrédombormű, bronz, kő, 1978, Budapest, Farkasréti temető)
Sellyei István- és Kocsi Csergő Bálint-portrédombormű (bronz, 1978, Pápa, Petőfi Sándor Gimnázium)

Áprily Lajos-portré (bronz, 1981, Visegrád)

Korsóvivő (bronz, 1984, Bercel, Pihenőpark)

Pfeiffer Ignác-portré (bronz, 1984, Budapesti Műszaki Egyetem)

Táncoló lányok (bronz, 1984, Budapest, XVI. ker., Szolnoki u.)

Ülő nő, Mikus Sándor-síremlék (mészkő, 1985, Budapest, Kerepesi úti temető).

***** Kovács Ferenc** (Kiskunfélegyháza 1926. szept. 1. - Budapest 1990. jan. 11.)
szobrászművész

Kiskunfélegyházán született szegény parasztszülők harmadik fiaként. Vagyonuk 3 hold föld volt, saját építésű kis tanyával, meg apjának első világháborús rokkantjára adék, havi tizenhat pengő. Ebből élt a család és próbálta taníttatni a többre törekvő gyermekeit. Ferenc a polgári iskola elvégzése után a félegyházi tanítóképzőbe vonatozott naponta a galambosi tanyáról. A vonaton tanult, otthon a gazdaságban dolgozott. Testi – lelki erejét a tanítóképzőben alapozta meg. Szertornászként megyei bajnokságot nyert. Hamar feltűnt erőteljes rajzkészségével. A zene is vonzotta, megtanult orgonán játszani, miközben kántortanítói diplomát szerzett, de állást már nem vállalt.

Tovább tanulva rajzolni, mintázni kezdett a Képzőművészeti Főiskolán, a Derkovits Gyula Népi Kollégium segítségével 1948 – 1953 között. Szobrásztanárai Beck András, Mikus Sándor és Pátzay Pál voltak. 1956-59-ben Derkovits-ösztöndíjat kapott. 1965-től nyugdíjba vonulásáig, 1986-ig az Iparművészeti Főiskolán volt docens. 1954-től szerepelt először szobraival hazai és külföldi kiállításokon. Olaszországi tanulmányútján (1964) egy velencei üzemből látta, ahogy kis kézi gépekkel munkálják meg a márványt. A prilepi márvány szimpóziumra 1968-ban már ő is hasonló gépekkel érkezett. 1971-ben részt vett a siklói szobrász szimpóziumon. Életműve két, egymástól elkülönülő korszakra bontható. Kezdetben, több mint tíz éven át a nemzeti hagyományainkhoz igazodó, realista portré és figurális szemléletű műveket formált meg, majd 1968-tól haláláig már a gépi megmunkálást is alkalmazva elvont, geometrikus, ill. organikus jellegű kompozíciókat, dekoratív térplasztikákat alkotott. A hetvenes évek során megemlítendő a színeskőből megmunkált kisplasztikai, díszburkolatai. Munkásságának kiemelkedő jelentőségű művei az egy-egy forma-ismétlődést, variációs sort megjelenítő, faragott kőszobrok.

Az igazi szobrász alkattal, nagy munkabírással rendelkező művész alkotásai szinte az egész országban megtalálhatóak, többek között Petőfi mellszobrok Kalocsán (1968), Aszódon (1972) és Petőfiszálláson (1973); Kossuth Lajos mellszobor Torinóban (1961), Móricz Zsigmond mellszobor Leányfalun (1966), Erkel Ferenc márványportré a budapesti Erkel Színházban (1956), Tóth Árpád márványportré Debrecenben (1962), József Attila emléktábla Budapesten (1965), Székely Mihály síremlék a budapesti Farkasréti temetőben (1965), a Citerázó öreg paraszt, az édesapja sírján, a kiskunfélegyházi alsó temetőben (1964) és a Csobogó kút, szintén Kiskunfélegyházán, a Petőfi téren (1982). Egyéni tárlata volt 1972-ben Kiskunfélegyházán, Dunaújvárosban és Debrecenben, 1974-ben Zágrábban és Pécsen, 1975-ben Varsóban, 1977-ben az óbudai Zichy kastélyban. Kiállított Budapesten a Szabadtéri Galériában (1983). Halála után, 1993-ban özvegye kilenc, nagyméretű mészkő plasztikát ajándékozott a művész szülővárosának, melyek a félegyházi Petőfi lakótelepen, a Kovács Ferenc szoborparkban lettek elhelyezve. Kétszer kapta meg a Munkácsy díjat, 1956-ban és 1962-ben.

Az előbb már említett Zászlótartó címet viselő domborművet ő faragta. A könyvtár ide költözése után az épület több részletben átépítésre került, és az egyik ilyen bejáratot korszerűsítés

után a domborművet kiemelték a helyéről. A három darabból álló mű a Hatvany Lajos Múzeum Balassi úti raktárában van.

Egyéni kiállításai:

1954-től állít ki. 1972 • Kiskun Múzeum, Kiskunfélegyháza
1972 • Dunaújváros • Debrecen
1974 • Zágráb (YU) • Pécs
1975 • Varsó
1977 • Óbudai Zichy-kastély
1980 • Óbudai Zichy-kastély, szabadtéri kiállítás
1981 • Egyetemi Galéria, Debrecen
1983 • Budapest Galéria, Budapest
1994 • Madách Imre Művelődési Központ, Vác
1996 • Emlékkiállítás, Budapest Galéria Lajos u., Budapest
1998 • Moldvay Győző Galéria, Hatvan.

Köztéri művei:

- *Munkás gyerekekkel* (Kucs Bélával és Rozbora Bélával, kő, 1950, Budapest, II. ker., Úttörővasút)
- *Olvasó lány* (márvány, 1954, Budapest, VIII. ker., Mikszáth tér - lebontva)
- *Olvasó lányok* (kő, 1954, Budapest, XI. ker., Villányi út)
- *Madách* (bronz portré, 1954, Budapest, Madách Színház)
- *Táncoló lányok* (bronz, 1956, Budapest, XI. Baranyai utca 7-9.)
- *Erkel Ferenc* (márvány portré, 1956, Budapest, Erkel Színház)
- *Vetkőző nő* (mészkő, 1958, Deszk, Szanatórium)
- *Tanácsköztársasági emlékmű* (bronz, 1959, Győr, 1990 után lebontva)
- *Parasztasszony* (mészkő, 1959, Miskolc)
- *Tanácsköztársasági emlékmű* (bronz, 1961, Szolnok, 1990 után lebontva)
- *Munkásmozgalmi emlékmű* (bronz, 1961, Várpalota)
- *Kossuth Lajos* (márvány mellszobor, 1961, Torinó)
- *Tóth Árpád* (márvány portré, 1962, Debrecen)
- *Háromalakos dombormű* (mészkő, 1963, Miskolc, Nemzeti Színház)
- *Ülő nő* (kő kútszobor, 1963, Budapest, XIII. ker.)

- *Táncoló kislányok* (bronz, 1963, Budapest, XI. ker., Baranyai út)
- *Ságvári Endre* (mészkő portré, 1963, Dunaújváros)
- *Citerázó paraszt* (kő, 1964, Kiskunfélegyháza)
- ***Zászlótartó (mészkő dombormű, 1964, Hatvan)*** – a helyes dátum 1965.
- *Weiner Leó* (márvány dombormű, 1964, Budapest, VI. ker., Weiner Leó u.)
- *József Attila-emléktábla* (márvány, 1965, Budapest, IX. ker., Gát u.)
- *Székely Mihály-síremlék* (kő, 1965, Budapest, Farkasréti temető)
- *Móricz Zsigmond* (mészkő mellszobor, 1966, Leányfalu)
- *Szimbolikus fej* (mészkő, 1966, Vác)
- *Guggoló fiú* (mészkő, 1967, Budapest, XII. ker., Országos Mérésügyi Hivatal)
- *Hármas fej* (mészkő, 1967, Pásztó)
- *Petőfi* (mészkő portré, 1968, Kalocsa)
- *Rákóczi* (mészkő, 1969, Vaja, Vay Ádám Múzeum)
- *Nike* (márvány, 1969, Prilep)
- *Mártír-emléktábla* (mészkő, 1969, Kiskunfélegyháza)
- *SZIR ellenállási csoport emlékműve* (kő, 1970, Budapest, XIII. ker., Szent István park)
- *Klapka György* (kő dombormű, 1970, Budapest, V. ker., Akadémia u. 1.)
- *Díszkút* (mészkő, 1972, Kiskunfélegyháza)
- *Petőfi* (kő, 1972, Aszód)
- térplasztika (mészkő, 1972, Balsa)
- térplasztika (mészkő, 1973, Szentes)
- térplasztika (márvány, 1974, Szeghalom)
- dombormű (Józsa Bálinttal, márvány, 1974, Budapest, Déli pályaudvar, Metró)
- díszburkolat (mészkő, 1975, Budapest, Hilton Szálló)
- díszkút (mészkő, 1976, Miskolc, Megyei Könyvtár)
- dombormű (Józsa Bálinttal, mészkő, 1976, Budapest, Petőfi Sándor u.-Városház u., Posta)
- díszkút (mészkő, 1978, Budapest, XVIII. ker.)
- dombormű (Józsa Bálinttal, márvány, 1978-1979, Győr, Magyar Vagon- és Gépgyár ebédlője)
- díszkút (mészkő, 1979, Barcs)
- plasztikai kompozíció (kő, 1979, Budapest, Városliget)
- díszkút (mészkő, 1980, Kecskemét)
- térplasztika (mészkő, 1981, Veszprém)
- gömbölyű díszkút (mészkő, 1982, Kiskunfélegyháza)
- térplasztika (kő, 1984, Budapest, Margitsziget)
- térplasztika (mészkő, 1984, Budapest, Üllői úti Klinikák).

Művei közgyűjteményekben:

- Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
- Szoborpark, Kiskunfélegyháza

****** Óvári Miklós** (Nyíregyháza, 1926 - 1988, Budapest) **festőművész**

Önarckép.....

Művészeti tanulmányait a nyíregyházi képzőművészeti szabadiskolában kezdte. 1949-1954 között elvégezte a Magyar Képzőművészeti Főiskolát. Mesterei: Fónyi Géza, Szőnyi István. 1952-től kiállító művész. A Hódmezővásárhelyi Művésztelepen dolgozott az 50-es évek második felétől a 60-as évek elejéig, és gyakran kiállított a Tornyai János Múzeumban. Konstruktív megfogalmazású, természetelvű képein a valóság elemeit geometrikus idomokra redukálta, amelyek eredeti megjelenésüket egyedi szín- és formakialakításuknak köszönhetik. Szerkesztésmódja rendszerint szigorúan szimmetrikus. Elsődleges, keveretlen színek mellett a festett felület fizikai jellemzőit, a faktúrát is képelemként használja.

Több murális munkát, valamint táblaképeket készített állami megbízásra, munkássága nagyrészt Budapesthez fűzte. A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségében évekig volt szakosztálytitkár. Az angyalföldi képzőművészek kiállításain a 60-as években háromszor szerepelt. Európa-szerte járt tanulmányúton. Külföldön többek között a bukaresti Világifjúsági Találkozón, és emellett Párizsban, Moszkvában, Berlinben, Prágában, Varsóban voltak kiállítva munkái.

Hazai gyűjteményes kiállításokon többször szerepelt Budapesten, a Műcsarnokban (1954, 1957, 1959, 1964, 1971, 1980, 1982, 1984) és az Ernst Múzeumban (1960, 1962, 1965, 1968), Miskolcon, a Hermann Ottó Múzeumban (1958), Hódmezővásárhelyen a Tornyai János Múzeumban (1963, 1965), Pécsen, a Csontváry Teremben (1972, 1988). Rendszeresen részt vett a vásárhelyi Őszi Tárlaton (1955, 1958, 1961, 1963).

Díjai: 1955: a II. Vásárhelyi Őszi Tárlat díja; 1957-1960 között Derkovits-ösztöndíjas; 1972: a Debreceni Nyári Tárlat nagydíja; Medgyessy-plakett; Bartók-pályázat, különdíj; Táj- és csendéletkép kiállítás II. díj.

Művei az alábbi közgyűjteményekben megtalálhatóak: Damjanich János Múzeum, Szolnok; Jósa András Múzeum, Nyíregyháza; Thury Gy. Múzeum, Nagykanizsa; Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely; Vay Ádám Múzeum, Vaja.

Jelentősebb egyéni kiállításai:

1956 • Fényes Adolf Terem, Budapest [Aczél Annával]

1963 • Keszthely • Veszprém • Hódmezővásárhely

1980 • Dési Huber Terem, Veszprém.

Válogatott csoportos kiállítások

1954 • *5. Magyar Képzőművészeti kiállítás*, Mücsarnok, Budapest

1955 • *II. Vásárhelyi Őszi Tárlat*, Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely • *6. Magyar Képzőművészeti kiállítás*, Mücsarnok, Budapest

1957 • *Tavaszi Tárlat*, Mücsarnok, Budapest

1958 • *IV. Miskolci Országos Képzőművészeti kiállítás*, Herman Ottó Múzeum, Miskolc • *V. Vásárhelyi Őszi Tárlat*, Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely

1959 • *7. Magyar Képzőművészeti kiállítás*, Mücsarnok, Budapest

1960, 1962, 1965, 1968 • *8-11. Magyar Képzőművészeti kiállítás*, Mücsarnok, Budapest • *Dolgozó emberek között*, Ernst Múzeum, Budapest

1961 • *VIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat*, Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely

1962 • *Hat fiatal festőművész*, Ernst Múzeum, Budapest • *Magyar kiállítás*, Moszkva

1963 • *Hat fiatal festőművész*, Laczkó Dezső Múzeum, Veszprém • Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely • *X. Vásárhelyi Őszi Tárlat*, Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely

1964, 1966, 1969 • az angyalföldi képzőművészek kiállításai

1964 • *Tájak, emberek kiállítás*, Mücsarnok, Győr

1965 • *Húsz év szerzeményei*, Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely

1966 • *Balatoni Nyári Tárlat*, Balatoni Múzeum, Keszthely

1969 • *Benczúrtól napjainkig*, Megyei Művelődési Központ, Nyíregyháza

1970 • *Szabolcs-szatmári képzőművészek kiállítása Ungváron*, Vármúzeum, Ungvár • *II. Debreceni Országos Nyári Tárlat*, Déri Múzeum, Debrecen

1971 • *Új képek*, Mücsarnok, Budapest

1972 • *Táj- és csendéletkép*, Csontváry Terem, Pécs

1975 • *Jubileumi Képzőművészeti kiállítás*, Mücsarnok, Budapest

1978 • *Alföldi festők*, Móra Ferenc Múzeum, Szeged

1980 • *Művészeti Alap Vásárlásai '80*, Mücsarnok, Budapest

1982 • *Országos Képzőművészeti Kiállítás*, Mücsarnok, Budapest

1984 • *Országos Képzőművészeti Kiállítás '84*, Mücsarnok, Budapest

1985 • *Negyven év Szabolcs-Szatmár képzőművészetében*, Ungvár

1988 • *18. Festő vándorkiállítás*, Csontváry Terem, Pécs • Képcsarnok bemutatóterem,

Dunaújváros • Benczúr Gyula Terem, Nyíregyháza • Derkovits Gyula Terem, Szombathely • *Hat festő művész*, Művelődési Ház, Gyöngyös.

. *Önarckép*

.....Érdekes, hogy a fenti önarcképet a művész sajátkezűleg alkotta, és a korán elhunyt fiatal művészettörténész Chikán Bálint Önarckép gyűjteményét gazdagította, melyet 2002-ben leánya az intézményben helyezett el letétként. Az impozáns, 58 képet számláló páratlan értékű

gyűjteményt 2003-tól állandó kiállításon láthatták az érdeklődők a könyvtár emeleti kerengőjében. Ebben szerepelt a fenti Óvári Miklós portré is. (Azóta a tulajdonosa elvitte innen a gyűjteményt, és értékesítette.)